

НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА КВАЛИФИКАЦИЯ С НОВИ СПЕЦИАЛНОСТИ

Янка Василева

Национална агенция за професионално образование и обучение

Резюме. Статията разглежда промените в Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), поддържан от Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО). Добавени са три нови специалности, които дават допълнителни възможности за квалификация.

Keywords: vocational education, profession, qualification, accessibility of information

На 10 юни 2016 г. Европейската комисия прие нова програма за развитие на уменията – New Skills Agenda, свързана с първия политически приоритет – нов тласък за работни места, растеж и инвестиции. Целта на Програмата е да гарантира, че подходящите обучения и подкрепа ще бъдат на разположение на гражданите на Европейския съюз (ЕС), така че да бъдат подготвени за нови и качествени работни места. Повишаването нивата на уменията, промотирането на трансверсалните (преносими) умения и намирането на начини за по-добро предвиждане на нуждите на пазара на труда (включително базирани на диалог с индустрията) се оказват ключови за подобряване шансовете на хората в живота и за подкрепа на честния, приобщаващ и устойчив растеж.

В отговор на нуждите на пазара на труда от кадри със специфични знания, умения и компетентности в сферата на услугите и търговията със заповед № РД 09-1035/ 29.07.2016 г. на министъра на образованието и науката към професия „Продавач-консултант“ от професионално направление „Търговия на едро и дребно“ са включени специалностите „Търговия с технически помощни средства“ и „Търговия с хранителни добавки“, трета степен на професионална квалификация с ниво 4 по Европейската и Националната квалификационна рамка. Продавач-консултантите на хранителни добавки или технически помощни средства са квалифицирани специалисти, които посредничат между фирмите и клиентите, като осъществяват цялостния процес на продажба и съдействат за изграждане на търговски връзки, включително и по

електронен път. Продавач-консултантите осъществяват ефективна комуникация с клиентите, включително и с хора с различни увреждания, предлагат технически помощни средства или хранителни добавки в съответствие с нуждите на клиента, като предоставят актуална информация за тяхната безопасна експлоатация и употреба. Новите специалности включват широк кръг знания, умения и компетентности, отнасящи се до работа с клиенти, със стоки, търговска документация, информационни и комуникационни технологии, както и работа в тясно сътрудничество с други отдели и екипи, като счетоводство и маркетинг. Предвид работата им, която е свързана и с клиенти с различни видове увреждания, е необходимо продавач-консултантите да притежават и отлични междуличностни умения, умения за справяне с проблеми, както и умения за своевременно предотвратяване на конфликтни ситуации.

Професионалният профил на продавач-консултанта на технически помощни средства и хранителни добавки е разработен по международен проект H-CARE: „Европейски алианс на секторните умения в областта на обучението и стаж за продавач-консултанти в здравеопазването и здравословното хранене“ по програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Развитие на иновации“, Програма за учене през целия живот, в който НАПОО е партньор, в сътрудничество с работодатели от бранша и представители на бизнеса. Потребността от специалностите е продиктувана от необходимостта с тази трудова дейност да се занимават професионалноквалифицирани кадри, профилирани в търговията с технически помощни средства за хора с увреждания и в търговията с хранителни добавки. Един от факторите за подобряване качеството на предлаганите в тази сфера търговски услуги е възможността лицата да притежават специфични знания, умения и компетентности, които да гарантират професионалния подход към клиентите.

Със същата заповед на министъра на образованието и науката СППОО е допълнен и с нова специалност „Консултант по подкрепена заетост“, трета степен на професионална квалификация, включена към професия „Посредник на трудовата борса“ от професионално направление „Социална работа и консултиране“. Съгласно Закона за насърчаване на заетостта „подкрепена заетост е оказване на съдействие на безработни лица с трайни увреждания и на безработни от други групи в неравностойно положение на пазара на труда, съобразно специфичните им потребности за работа на несубсидирани работни места“. Голяма част от дейностите на консултанта по подкрепена заетост съвпадат с тези на посредника на трудовата борса. Разликата е във фокуса на услугата: консултантът обръща специално внимание върху психологическия ѝ аспект, проявявайки професионален интерес към нагласите и мотивацията на лицето с увреждане. Включването на специалността в СППОО ще даде възможност в България да се предлагат и провеждат обучения по нея, а на за-

интересованите граждани – да се включат в нея и да придобият необходимите специфични компетентности за нейното практикуване. За целите на разработване на държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията ще бъдат използвани резултатите от международен проект „COACH@WORK: Обучителна програма за консултанти по подкрепена заетост“, финансиран по програма „Еразъм+“ на Европейската комисия, в който НАПОО е партньор. Проектът се реализира в съответствие с концепцията на Европейската стратегия за хората с увреждания (2010 – 2020 г.) „Подновен ангажимент за Европа без бариери“.

След разработването на държавните образователни стандарти и учебните планове и програми желаещите да се обучават по новите специалности, ще могат да направят това в центровете за професионално обучение и в професионалните гимназии. Обучаемите ще придобиват държавно признати документи за професионална квалификация – свидетелство за професионална квалификация или удостоверение за професионално обучение, когато то е проведено само за част от професията.

NEW OPPORTUNITIES FOR TRAINING IN NEW SPECIALTIES

Abstract. The text presents actual changes in the list of professions for vocational education and training (SPPOO) maintained by the National Agency for Vocational Education and Training (NAVET). Three new specialties that provide additional opportunities for qualification, were added.

✉ **Eng. Janka Vassileva**

Senior Expert

National Agency for Vocational Education and Training

125, Tzarigradsko Shose Blvd., bl. 5

1113 Sofia, Bulgaria

E-mail: j.vasileva@navet.government.bg